

**Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät
urheilijoiden kaksoisurasta**

(2013/C 168/04)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO JA JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT,

PALAUTTAEN MIELEEN:

neuvoston istunnossa 20. toukokuuta 2011 vahvistetun Euroopan unionin urheilualan työsuunnitelman (2011–2014), jossa korostettiin urheilualan koulutuksen ja tutkintojen merkitystä ja perustettiin asiantuntijaryhmä ”Koulutus urheilun alalla” valmistelemaan ehdotusta kaksoisuraa koskeviksi eurooppalaisiksi suuntaviivoiksi;

PANNEN TYYTYVÄISENÄ MERKILLE:

jäsenvaltioiden ja komission asiantuntijaryhmän ”Koulutus urheilun alalla” kaksoisuria käsitelleen *ad-hoc*-asiantuntijaryhmän ehdotuksen pohjalta laaditut eurooppalaiset suuntaviivat urheilijoiden kaksoisurasta, joissa kannustetaan toteuttamaan eräitä politiikkatoimia urheilijoiden kaksoisuran tueksi ⁽¹⁾;

KATSOEN SEURAAVAA:

1. ”Urheilijalla” tarkoitetaan näissä neuvoston päätelmissä ”lahjakasta urheilijaa” tai ”huippu-urheilijaa”, miestä tai naista, mukaan lukien vammaisurheilijat vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen mukaisesti.

— ”Lahjakkaalla urheilijalla” tarkoitetaan urheilijaa, jolla urheilujärjestö, hallintoelin tai valtio on tunnustanut olevan mahdollisuudet huippu-urheilu-uralle.

— ”Huippu-urheilijalla” tarkoitetaan urheilijaa, jolla on työ sopimus urheilualan työnantajan tai urheilujärjestön kanssa tai jolla on urheilujärjestön, hallintoelimen tai valtion tunnustama huippu-urheilijan asema, joka perustuu todettuun menestykseen ja saavutuksiin.

2. ”Kaksoisuralla” tarkoitetaan sitä, että urheilija voi ilman kohtuutonta henkilökohtaista ponnistelua yhdistää urheilu-uransa koulutukseen ja/tai työntekoon joustavasti osallistumalla korkeatasoiseen koulutukseen henkisten, terveydellisten, koulutuksellisten ja ammatillisten etujensa suojaamiseksi tinkimättä kummastakaan tavoitteesta ja keskittyen erityisesti viralliseen nuorten urheilijoiden jatkuvaan koulutukseen.

3. Huipputasen urheilusaavutukset on voitava yhdistää koulutukseen ja uraan, jolloin urheilijat voivat edelleen hyödyntää vahvuuksiaan yhteiskunnan hyväksi. Urheilijat hankkivat tietoja, taitoja ja osaamista osallistumalla urheilutoimintaan; neuvoston suositus epävirallisen ja arkioppimisen validoinnista ⁽²⁾ tarjoaa jäsenvaltioille perustan niiden tunnustamiselle ja validoinnille.

4. Urheilijoiden kaksoisuran edistäminen myötävaikuttaa useihin Eurooppa 2020 -strategian ⁽³⁾ tavoitteisiin (koulun keskeyttämisen ehkäiseminen, korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrän lisääminen ja korkeampi työllistyvyys) ja tehostaa urheilupolitiikkaa saamalla urheilijat pysymään paremmin urheilujärjestelmän piirissä.

5. Urheilijat harjoittelevat ja/tai kilpailevat yhä enemmän säännöllisesti ulkomailla, mikä vaikeuttaa urheilu-uran yhdistämistä koulunkäyntiin, opintoihin tai urheilun ulkopuoliseen uraan. Nämä urheilijat muodostavat yhden kansainvälisesti liikkuvimmista väestönosista Euroopassa.

6. Urheilijat osallistuvat merkittävästi mielikuvan luomiseen urheilusta ja fyysisestä toiminnasta, välittävät yhteiskuntaan myönteisiä arvoja, kuten reiluus ja omistautuminen saavutuksille, ja tarjoavat roolimalleja nuorten urheilijoiden rekrytoimiseksi. Lisäksi he ovat kotimaidensa tärkeitä edustajia. Tässä yhteydessä kaikilla urheilujärjestöillä ja hallituksilla on velvollisuus auttaa urheilijoita onnistumaan kaksoisuralla, jotta voidaan varmistaa, että he eivät joudu epäsuotuisaan asemaan urheilu-uran päätyttyä ^(*).

7. Lasten urheilu on toteutettava aina YK:n lapsen oikeuksien yleissopimusta noudattaen. Erityisesti olisi huolehdittava siitä, että lasten valmistautumisella huipputasen urheilutoimintaan ei ole kielteisiä vaikutuksia eikä se haittaa heidän fyysistä, sosiaalista tai emotionaalista hyvinvointiaan ^(*).

8. Seuraavassa luetellaan tärkeimmät haasteet, jotka liittyvät Euroopan huipputasen urheilutoimintaan osallistuvien urheilijoiden koulutuksen ja tukipalvelujen laatuun:

— urheilijoiden kehityksen turvaaminen, erityisesti myös varhaista erikoistumista vaativissa lajeissa (YK:n lapsen oikeuksien yleissopimusta noudattaen) ja koulutuksessa olevien nuorten osalta;

— tasapaino urheiluvalmennuksen ja koulutuksen välillä ja myöhemässä elämänvaiheessa urheiluvalmennuksen ja työn välillä;

— urheilijoiden urheilu-uran loppuvaihe, mukaan lukien ne, jotka jättävät järjestelmän suunniteltua aikaisemmin ^(*).

9. Voidakseen kilpailla huipputasella huomattava määrä urheilijoita joutuu hankkimaan lisärahoitusta urheilulle, usein

⁽¹⁾ Asiak. 17208/12.

⁽²⁾ EUVL C 398, 22.12.2012, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2010) 2020 lopullinen.

^(*) Tarkasteluvaraus: IT.

perheen antaman tuen, opintolainan tai osa-aika- tai kokopäivätyön avulla. Jotkut urheilijat pystyvät toimimaan yksinomaan urheilualalla, koska heidän urheilu-uraansa on vaikea yhdistää koulutukseen ja/tai työhön.

10. Urheilijat hyötyvät paljon siitä, että he voivat yhdistää urheilu-uran koulutukseen ja/tai työhön, saaden terveyshyötyjä (esim. tasapainoinen elämäntapa ja vähentynyt stressi), kehityshyötyjä (esim. urheilussa, koulutuksessa ja muillakin elämänaloilla sovellettavien taitojen kehittäminen), sosiaalisia hyötyjä (laajennetut sosiaaliset verkostot ja sosiaaliset tukijärjestelmät) ja paremmat tulevaisuuden työllisyysnäykymät.

KEHOTTAVAT TÄSSÄ YHTEYDESSÄ EU:N JÄSENVALTIOITA, URHEILUJÄRJESTÖJÄ JA SIDOSRYHMIÄ TOIMIVALTANSA PUITTEISSA JA VASTUUALUEILLAAN SEKÄ URHEILUJÄRJESTÖJEN RIIPPUMATTOMUUDEN HUOMIOON OTTAEN:

1. kehittämään urheilijoiden kaksoisuraa koskevien eurooppalaisten suuntaviivojen periaatteiden pohjalta kaksoisuraa koskevat toimintapuitteet ja/tai kansalliset ohjeet ottaen työhön mukaan kaikki keskeiset sidosryhmät, kuten urheilu-, terveys-, koulutus-, työllisyys-, puolustus-, nuoriso-, sisäasiain- ja valtiovarainministeriöt ja muut, urheilujärjestöt, hallintoelimet, oppilaitokset, yritykset, kauppakamarit sekä työntekijöitä ja urheilijoita edustavat elimet;
2. edistämään yhteistyötä ja sopimuksia kaksoisuran kehittämisessä ja toteuttamisessa kaikkien asiaan liittyvien sidosryhmien välillä;
3. kannustamaan monialaista yhteistyötä ja tukemaan innovoivia toimenpiteitä ja tutkimuksia, joilla pyritään tunnistamaan ja ratkaisemaan urheilijoiden koulutuksessa ja työpaikoilla kohtaamia ongelmia;
4. edistämään kaksoisuraa koskevien hyvien käytäntöjen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden keskuudessa paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla;
5. varmistamaan, että olemassa olevia kaksoisuraa koskevia tukitoimia sovelletaan tasapuolisesti mies- ja naisurheilijoihin ja ottamaan huomioon vammaisurheilijoiden erityistarpeet;
6. kannustamaan urheilujärjestöjä ja oppilaitoksia varmistamaan, että vain riittävän pätevä tai koulutettu henkilöstö saa tehdä työtä tai vapaaehtoistyötä kaksoisuran aloittaneiden urheilijoiden tukemiseksi;
7. edistämään laatuvaatimusten käyttöä urheiluakatemioiden ja huipputasoisen koulutuskeskuksissa, esimerkiksi kaksoisuraan erikoistuneen henkilöstön, turvallisuusjärjestelyjen sekä urheilijoiden oikeuksia koskevan avoimuuden osalta;
8. urheilijoiden koulutuksen osalta:

— sallimaan urheilijoille mukautettuja uria asiaan liittyvien politiikkojen puitteissa ja/tai lainsäädäntökehyksissä,

jotta he voivat yhdistää urheilutoiminnan koulutukseen, mahdollisesti oppilaitosverkostojen puitteissa. Mukautetut koulutusjaksot, yksilölliset oppimispolut, etäopetus ja e-oppiminen, lisäohjaus ja tutkintoaikataulujen joustavuus voivat olla tässä avuksi;

- pohtimaan, millaista hyötyä olisi kaksoisurapalvelujen laatuakkreditointijärjestelmän perustamisesta kansallisella tasolla koulutuskeskuksiin, urheiluopistoihin, urheiluakatemioiden, urheiluseuroihin, urheilujärjestöihin ja/tai korkeakouluihin;
- harkitsemaan koulutuslaitosten tukemista kansallisella tasolla ja jäsenvaltioiden välillä niiden tehdessä mukautettuihin koulutusohjelmiin liittyvää yhteistyötä ja pyrkimään ensisijaisesti vahvistamaan vastaavuudet koulutustasojen välillä eurooppalaisessa tutkintojen viitekehysessä kuvatulla tavalla;
- harkitsemaan toimenpiteitä, joilla helpotetaan ja edistetään urheilijoiden maantieteellistä liikkuvuutta, jotta heidän olisi mahdollista yhdistää urheilu-uransa koulutusohjelmiin ulkomailla;
- edistämään urheilijoille tarkoitettujen urheilualan koulutusohjelmien ja/tai tutkintojen kehittämistä kannustamalla koulutuksen tarjoajien ja urheilujärjestöjen välistä yhteistyötä;
- jatkamaan työtä kansallisten tutkintojen viitekehysten (NQF) parissa, jotta kaksoisuran tukipalveluammatteihin liittyvät urheilukurssit, tutkinnot ja sertifiointi voidaan mukauttaa eurooppalaiseen tutkintojen viitekehyskehykseen (EQF);

9. urheilijoiden työn osalta:

- tukemaan erityisiä urheilijoille suunnattuja tapahtumia (seminaareja, konferensseja, työpajoja, verkottumistapahtumia ja työpaikkamesseja) korostaen kaksoisuran tärkeyttä ja tiedottaen urheilijoille saatavilla olevista alan palveluista ja työhön liittyvistä tukimahdollisuuksista;
- harkitsemaan erityisten kaksoisuraa koskevien ohjelmien perustamista julkishallinnossa työskenteleviä urheilijoita varten, myös käytettäväksi esimerkkinä hyvistä käytännöistä muille työnantajille;
- harkitsemaan mahdollisia toimia niiden haittojen poistamiseksi, joita urheilijoille aiheutuu epäsäännöllisestä osallistumisesta työmarkkinoille;
- edistämään ohjausta ja tukea urheilutoimintansa lopettaville huippu-urheilijoille, jotta he voivat urheilu-uransa päättyessä valmistautua sekä aloittaa ja rakentaa uran yleisillä työmarkkinoilla;
- sisällyttämään kaksoisurat sosiaalisen vuoropuhelun asialistalle kansallisella ja EU:n tasolla;

10. urheilijoiden terveyden osalta:

- harkitsemaan tarvittaessa yhteistyön tukemista urheilu-, terveys- ja koulutusviranomaisten välillä terveydellisen ja psykologisen avun tarjoamiseksi urheilijoille käyttäen koulutusohjelmia, jotka koskevat elämäntaitoja, terveitä elämäntapoja, ravitsemusta, vammojen ehkäisyä ja palautumistekniikkoja, ottaen erityisesti huomioon alaikäisten henkinen koskemattomuus ja urheilu-uran loppuun ajoittuva siirtymävaihe;
- kansanterveysviranomaisia ja yksityisiä vakuutusantajia kehoitetaan harkitsemaan tarvittaessa vakuutusmääräyksiä, jotka antaisivat työnantajille, urheilija-työntekijöille ja urheilutoimintansa päättäneille urheilijoille työntekijän lisäturvan urheiluvammojen varalta kiinnittäen erityistä huomiota siirtymävaiheeseen urheilu-uran lopussa;

11. urheilijoiden rahoituksen osalta:

- tutkimaan tarvittaessa, olisiko perustettava tai kehitettävä edelleen opiskelija-urheilijoille rahoitustukijärjestelmiä, joissa otetaan huomioon kaksoisuran eri vaiheet;
- harkitsemaan tarvittaessa erityisten kaksoisura-apurahojen kehittämistä oppilaitoksiin, jotta urheilijat voivat yhdistää koulutuksen ja urheilun. Nämä apurahat voisivat koostua tiettyihin urheiluun liittyviin kuluihin tarkoitettua rahoitustuesta ja erityisiin koulutusohjelmiin tai tukipalveluihin liittyvien opintomaksujen maksamisesta; erityistä huomiota kiinnitettäisiin siirtymävaiheeseen urheilu-uran lopussa.

KEHOTTAVAT URHEILUJÄRJESTÖJÄ NIIDEN RIIPPUMATTOMUUDEN HUOMIOON OTTAEN:

1. takaamaan, että urheilijoiden onnistumista kaksoisuralla tuetaan sisäisesti kaikilla tasoilla (esimerkiksi niin, että nimitetään päteviä neuvoja auttamaan urheilijoita uransa alusta loppuun, että vastuussa olevat valmentajat ja muu taustaryhmä ottavat huomioon koulutuksen ja/tai työn asettamat vaatimukset ja että kansalliset ja kansainväliset urheilutapahtumat aikataulutetaan urheilijoiden koulutus-/työsuoritusvaatimusten ja liiallista rasitusta ehkäisemiseksi);
2. kehittämään, johtamaan tai osallistumaan jäsenvaltioiden ja/tai urheiluviranomaisten perustamien verkkojen ja mekanismien kaikkien toimintaan tavoitteena kehittää ja toteuttaa kaksoisuraa koskevia palveluita urheilijoille;

3. harkitsemaan erityisten ”kaksoisura-urheilijoiden lähettiläiden” nimitämistä osoittamaan, että on mahdollista menestyä korkeimmalla tasolla urheilussa ja samalla myös koulutuksessa ja/tai työssä;
4. tekemään yhteistyötä kauppakamarien ja työntekijöiden edustuselinten sekä yritysten kanssa tietoisuuden lisäämiseksi siitä, mitä hyviä ominaisuuksia ja etuja urheilijat voivat tarjota työnantajille, ajaen samalla joustavia työjärjestelyjä urheilijoille;
5. kannustamaan neuvottelemaan yritysten kanssa sponsoroimisopimuksia, joiden avulla urheilijat voivat saada työkemusta, suotuisat rekrytointiehtot ja joustavat työjärjestelyt sponsoroivassa yrityksessä tai sen kumppaniyrityksissä;
6. ottamaan tarvittaessa urheilijoita edustavat elimet mukaan politiikan ja toiminnan kehittämiseen kaksoisuran alalla.

PYYTÄVÄT EUROOPAN KOMISSIOTA:

1. harkitsemaan urheilijoiden kaksoisuraa koskevien eurooppalaisten suuntaviivojen pohjalta, joita jäsenvaltiot voivat soveltaa vapaaehtoisesti, asianmukaisia jatkotoimia neuvoston toisen urheilualan työsuunnitelman puitteissa, ja myös tarkastelemaan, miten kaksoisuria koskevien politiikkatoimien toteuttamista koko EU:ssa voitaisiin mitata;
2. tukemaan kaksoisuraverkostoja, jotka kokoavat yhteen urheilijayhdistykset, yritykset, kauppakamarit ja työntekijöiden edustuselimet, urheilujärjestöt, oppilaitokset, kansalliset ja paikalliset viranomaiset sekä valmentajat tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi EU:n tasolla;
3. edistämään ja tukemaan hyvien käytäntöjen vaihtoa EU:ssa urheilijoiden kaksoisuran osalta muun muassa tukemalla hankkeita ja niiden tuloksista tiedottamista asiaan liittyvien EU:n rahoitusjärjestelyjen ja ohjelmien puitteissa;
4. tukemaan seurantajärjestelmää ja/tai tutkimusta, jotka perustuvat kaksoisuraohjelmien kansainväliseen ulottuvuuteen ja joilla selvitetään erityisesti siirtymävaiheiden vaikutuksia urheilijoiden elämään, urheilijoiden kehityksen turvaamista varhaista erikoistumista vaativissa lajeissa, toimenpiteiden ja tukipalvelujen tehokkuutta jäsenvaltioissa ja huippu-urheilijoiden paluuta työmarkkinoille.
5. tukemaan vähimmäisvaatimusten kehittämistä yhteistyössä alan sidosryhmien kanssa Euroopan tasolla. Ne voisivat toimia vertailupohjana kansallisille kaksoisurapalveluille ja -laitoksille, tuoda avoimuutta ja taata urheilijoille laadun, turvallisuuden ja luotettavuuden, myös ulkomailla.

(*) Tarkasteluvarauma: IT.